

Výběr z nově vyšlých titulů

Eva Klocová¹

Tomáš Bubík 2010. *České bádání o náboženství ve 20. století*. Praha: Pavel Mervart, 248 s., ISBN: 978-80-87378-09-0.

Anotace: Náboženství je důležitým a trvalým fenoménem, jímž se zabývala řada významných osobností české vědy. Tato práce sleduje nejen jejich badatelský přínos v této oblasti, ale také ideologické (světonázorové) pozadí, které je ovlivňovalo. Kniha představuje první systematickou národní „archeologii“ vědeckého studia náboženství, podkřívá jeho podmíněnost osobním přesvědčením a také realitu vědeckého života, jenž často podléhal politickým a celospolečenským zájmům.

Josef Kandert 2010. *Náboženské systémy. Člověk náboženský a jak mu rozumět*. Praha: Grada, 200 s., ISBN: 978-80-247-3166-7.

Anotace: Náboženství je sociálním a kulturním jevem, provázejícím vznik a vývoj všech lidských společenství, systémem představ, s jehož pomocí člověk vstupuje do kontaktu s bytostmi, jevy a silami lidskými smysly nepoznatelnými, nacházejícími se mimo reálný čas a prostor. Kniha se pokouší najít společného jmenovatele, s jehož pomocí by mohla srovnávat náboženské systémy. Vychází ze čtyř základních typů náboženského chování, jak je definovala sociální antropologie – je to soubor představ: 1. o světech duší a duchů, 2. o světech kouzlení a čarování, 3. o světech mnoha božstev a 4. o světech jediného boha. Jejich popis má čtenáři umožnit, aby se orientoval v představách jiných věřících a aby porozuměl jejich náboženskému chování. Pokud budeme nahlížet na náboženské chování z pohledu příslušníků euroamerické postmoderní civilizace, pak je možné dodat, že náboženský systém a náboženské chování zajišťují člověku psychické bezpečí a jistotu v neustálém boji o přežití v okolním přírodním, kulturním a společenském prostředí.

Zdeněk Müller 2010. *Islám a islamismus. Dilema náboženství a politiky*. Praha: Academia, 260 s., ISBN: 978-80-200-1818-2.

Anotace: Náboženství, nebo politická ideologie násilí a zotročení? Islám, nebo islamismus? Dilema znepokojující svět, kde žijí muslimové, dnešní Evropu a Západ nevyjímaje. Představa, že islám se vzdal politických ambicí a skončí jako individuálně žitá zbožnost, se v minulém století zařadila k optimistickým vizím lineárního pokroku lidstva. Modernizace v podobě tureckého sekulárního republikánství a následně arabský nacionalismus posílaly na okraj dějin sny o obnově vítězíci a svět dobývající odevzdanosti Alláhově vůli zprostředkované Koránem a příkladem proroka Muhammada. Leč ani zrušení chalífátu po rozpadu Osmanské říše, ani pokrokařské nadšení počátků postkoloniální éry neodvrátilo muslimy natrvalo od pokusu hledat svou budoucnost v minulosti. Karta se obrátila a muslimský

¹ Texty anotací jsou převzaty od nakladatelů. Redakčně zkráceno.

svět zachvátila krize jeho identity. Selhávání shora diktované sekularizace a modernizace, nevládnutá dekolonizace, návrat náboženství do moderní doby, íránská revoluce, kterou si přivlastnilo a islamizovalo šíitské duchovenstvo, to vše oživuje iluze o islámu schopném řídit svět. Islamismus, vracející do soudobého dění totalitářské manýry, se dnes přiřazuje k planetárním hrozbám 21. století. Co s tím? Odpověď hledá nová Müllerova kniha.

Petr Sláma 2010. *Tanu rabanan / Antologie rabínské literatury*. Praha: Vyšehrad, 552 s., ISBN: 978-80-7021-722-1.

Anotace: Reprezentativní výbor z Mišny, Tosefty, midrašů, jeruzalémského a babylonského Talmudu s úvody k jejich dobovému pozadí a myšlenkovému svérázu. U nás dosud nejrozsáhlejší soubor památek hebrejské a aramejsky psané knihovny rabínského židovství od 2. do 7. století obecného letopočtu. Jde o normativní období židovského myšlení, které se ovšem rozvíjí a přetváří podnes. Kniha představuje židovské dějiny od zboření Chrámu v Jeruzalémě roku 70 přes navzájem provázané, a přece odlišné cesty palestinského a babylonského židovstva až po nástup islámu. Počáteční kapitoly přinášejí stručný náčrt dějin rabínského hnutí a zasazují je do širšího kontextu dějin pozdní antiky. Představují systém rabínského myšlení, jeho nejdůležitější postavy a nejdůležitější termíny. Úvody k jednotlivým textům podávají literární, historickou a myšlenkovou charakteristiku děl, z nichž jsou ukázky uvedeny. Veškeré překlady jsou opatřeny rozsáhlým poznámkovým aparátem, který umožňuje porozumění literatuře vzniklé ve světě představ zcela odlišných, než jsou naše, a přece si i dnes zachovávajících svou inspirativnost.

Richard Harries 2010. *Dva tisíce let křesťanství*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 200 s., ISBN: 978-80-7325-221-2.

Anotace: Impulzem ke vzniku této knihy byla řada veřejných přednášek o historii křesťanství, které se konaly na Oxfordu během akademického roku 1999–2000 u příležitosti konce druhého tisíciletí a měly se pokusit nahlédnout do tisíciletí třetího. Vycházely z představy jakéhosi přehledu, v jakém stavu se křesťanství nyní nachází. Zdály se nám vhodnou oslavou přelomu tisíciletí. S návrhem na uspořádání těchto přednášek přišel John Drury, děkan Christ Church; nápadu se s nadšením ujal Richard Harries, biskup z Oxfordu, a spolu se mnou je pak zorganizoval. Po přednášejících jsme nežádali, aby se řídili nějakými konkrétními instrukcemi, s výjimkou toho, že mohou upozornit – takovým způsobem, aby to oslovilo i neodborníky – na některé prvky z tvořivého příspěvku, které mělo to či ono období, jemuž se budou věnovat, pro vývoj a strukturu křesťanství. Výrazem „tvořivý příspěvek“ jsme samozřejmě nemínili nějakou kritiku; křesťanská církev po většinu svého vývoje závisela na vnější i vnitřní kritice. Tato naše velmi volná instrukce se ukázala být tvrdým oříškem a nastolila problém výběru, který řešil každý přednášející podle své povahy a ve shodě se svými zájmy. Výsledná kniha je knihou velmi rozdílných přístupů k jednotlivým obdobím. Kromě toho, že to tak různá období mnohdy vyžadují, to lze rovněž očekávat, jsou-li o účast požádáni

zkušené odborníci, kteří již rozvinuli své vlastní intelektuální osobnosti. Hra dvou klavíristů nebude znít stejně, pokud to nejsou amatéři.

Luboš Antonín 2010. *Zlatý věk svobodného zednářství v Čechách*. Praha: Argo, 320 s., ISBN: 978-80-257-0317-5.

Anotace: Svobodné zednářství hrálo ve druhé polovině 18. století významnou roli v celé Evropě, od Portugalska po Rusko. Členové zednářských lóží měli významný podíl na společenských reformách prováděných osvícenými panovníky. Tato blízkost zednářů panovnickým dvorům svědčí o tom, že zednářství bylo legální strukturou. Široká veřejnost o existenci lóží věděla, ale protože se jednalo o strukturu uzavřenou, vznikalo často mnoho fantastických dohadů o povaze tohoto řádu. Skutečnost, že setkávání členů lóže má charakter poměrně složitého a náročného rituálu, ostatně znemožňuje plné pochopení toho fenoménu dodnes. Pražští zednáři založili a vedli čtvrtý největší ústav pro hluchoněmé v Evropě, stáli u zrodu dnešní Akademie věd i Národního muzea. Současně ale shromažďovali knihy o alchymii a magii, ba možná i v těchto oborech praktikovali. Početnou část členstva lóží tvořili příslušníci aristokracie, a proto se většina památek na zednářskou činnost nachází na českých, moravských a slezských zámcích a v jejich knihovnách.

Gorazd Vopatrný 2010. *Keltské křesťanství*. Praha: Pavel Mervart, 164 s., ISBN: 978-80-87378-35-9.

Anotace: Jak již název napovídá, věnuje se publikace Gorazda J. Vopatrného významnému a zajímavému tématu křesťanství u Keltů v raném středověku. Pojednání o autentickém duchovním životě v keltském prostředí začíná líčením života a působení starých druidů. Dále se čtenář seznamuje se dvěma významnými keltskými světci – sv. Patrikem a sv. Columbou. V následujících kapitolách autor ukazuje, jak se díky působení řady duchovních začalo od 6. století keltské křesťanství postupně rozšiřovat v oblasti severního Atlantiku a na evropském kontinentě. Nechybí ani rozbor bohoslužebného života keltských křesťanů a keltského křesťanského umění. Závěr knihy je věnován specifické intelektuální kultuře keltského křesťanství.

Daniel Mayer 2010. *Konverze k judaismu*. Praha: Oikoymenh, 261 s., ISBN: 978-80-7298-453-4.

Anotace: Kniha *Konverze k judaismu v zrcadle židovské ústní tradice a historie* je věnována konverzím jak z hlediska všeobecně historického, tak i z hlediska osudů jednotlivých konvertitů, a to od biblických dob až do konce 18. století. Důležitou součástí knihy jsou nejen základní halachická ustanovení, ale i příklady židovské ústní tradice (Mišna, Gemara, midraše), které se konverzí či konvertity zabývají. Českému čtenáři se touto cestou dostává poprvé do rukou kniha, která ho seznámí s vývojem a proměnami jedné, ne úplně běžně známé stránky života židovské pospolitosti.

Jan Jandourek 2010. *Vzestup a pád moderního ateismu*. Praha: Grada, 112 s.,

ISBN: 978-80-247-2981-7.

Anotace: Poznejte spolu s námi moderní ateismus – od doby jeho vzniku v době osvícenské až po současnost, kdy dochází k nečekanému oživení náboženství. Ačkoliv stopy zesvětštění společnosti můžeme najít už ve starověku, teprve moderní doba, a zvláště 19. a 20. století je ve znamení vzniku ateismu jako masového jevu, a někde dokonce jako oficiální ideologie. Přesto náboženství trvá dále, a někdy dokonce sám ateismus přebírá náboženské formy, protože ty jsou antropologickou konstantou. Kniha je srozumitelným a čtivým textem, kde je teorie doložena na příkladech a historických událostech.

Ilarion Alfejev 2010. *Izák Syrský a jeho duchovní odkaz*. Červený

Kostelec: Pavel Mervart, 328 s.,

ISBN: 978-80-87378-37-3.

Anotace: Izák Syrský, jeden z největších křesťanských mystiků všech dob, žil v 7. století jako mnich-poustevník v oblasti Mezopotámie (území dnešního Iráku a Íránu). V předkládané knize je analyzováno Izákovo asketické a mystické učení – zejména stavy opuštěnosti Bohem, pokušení, pokory a slz pokání, modlitby a mystických osvícení, duchovního úžasu a „opojení“ Bohem; prostor je rovněž věnován jeho chápání vztahu víry a vědění, výkladu života budoucího věku, eschatologické naděje a zejména stěžejnímu tématu jeho fascinující teologické koncepce Boha-Lásky, jež je „jedinou příčinou stvoření světa“.